

Draga Slovénka mladost

ktera se v visokih šolah na Slovenskim za svoj narod izobražaj, ozri se na lepi izgled in priklad Nemških vseučiliš, ter premisli, ali tudi ti nimaš nekakih in posebnih prošinj do svojiga milostljivega Cesarja, kteriga blagovoljno serce je zdaj vsaki le proséči stvarici pristo odperto! — Pogovori, pomeni, posvetuj se zasihdob, naša preljubljena mladost, naše upanje! čez reči, ktere si še le plaho v svojim nedolžnim sercu tajiš, kakor da bi se sovražnika svoje skrivnosti bala. Pa ne boj se, le samo potóži z omikano besedo v nedri globoko skrito, in že davno terpéče žalovanje svojiga naroda dobrotljivimu očetu Ferdinandu! Podružite se, naši lepi mladenči! s svojimi brati v eni misli — v eni volji, bodite si le v Celovcu ali Gorici, v Celji, Marburzi ali celò v Gradcu; zlata Ljubljana pa vam bodi središe — serce, od kodar samo čista in zdrava kri v naš Slovenski život teče, kamor se tudi vse žile slovenskiga upanja izlivajo. — To ste, dragi mladenči! učiniti dolžni, da svojo staro čestljivo mater Slávo, ktera že davno potlačena, zaveržena molčí, oprostite, da se bo z vami svobodno meniti, vam svoje pésme popevati, ter vas po svojim učiti smela. Nehajte! da bi vaša mati Slava delj žalovala nad vašim nerodnim — popačenim izobraženjem, dokler um, in serce svojih sinov v mačehini skerbi ali v nemar pušeno ali izvekséga pokaženo vidi. Le lepo združeni dobriga Očeta poprosite, ki vam bojo dovolili, da svojo občinsko mater razveselite, ktera vas bo zopet radostno v svoje mehko krilo in v svoj uk vzela.

Oroslav Cafov.

Iz Laškiga.

Veliko govorjenja se sliši od vojske na Laškim; skorej však dan prinese nove novice pa tudi nove — laži. Toliko je do današnjiga dnéresnica, de so nekteri regimenti že veliko hudiga na Laškim prestali, de so se pa junaško obnašali, in de dosihmal vojskovodja Radecki še ni nikdar z vso svojo močjó nad sovražnike planil, ampak de se je le in sicer junaško branil, kadar ga je sovražnik napasti hotel. Veliko hudiga je punt že Laham naklonil: veliko ljudi je mertvih, veliko vasi je z živino in blagam vred požganih. Pa še zmirej se nočejo podati; 21. dan pretečeniga mesca se je mesto Videm podalo. Vojskovodja Radecki stoji s svojo armado zdej na nar boljším, nar varnišim kraji, in le čaka, de bo od zad dovelj armade na pomoč dobil. Berž ko se bo to zgodilo (zato gredó še zmirej cele trume vojakov na Laško), bo z združeno močjó planil nad sovražnika, de bo enkrat konec vojske. Laham se bo bojé huda pela, zakaj vsi regimenti so silno serditi in komej čakajo sovražnike pobiti. Kar po pismih vémo, dozdej od našiga regimenta (Hohenlohe) v vsim kacih 200 mož pogrešajo; nekaj med temi jih je vjetih, nekaj pa mertvih. Slišali pa smo tudi, de so se naši fantje že prav junaško obnesli, in de jih njih vikši enoglasno hvalijo. Bog Vas živi, serčni bratje! Bog Vas obvari! Ne bo Vam potem sile, disiravno ste v nevarnosti. Če tudi kteri pade, nič ni zgubil; ako je padel, Bogu zvest, je marternik dežele — ovenčan z vencam junaštva in ljubezni do Cesarja, do domovine!

Zlate bukve.

Danes tri tedne šetaje se po Teržaški cesti, sim naletel sledeči pogovor dvéh voznikov:

Juri. No, Matevž, zakaj pa tako veselo žvižgaš?

kancelij, zakaj nova srenjska ustava (Gemeindeverfassung) bo premenila sedanji stan naših deželnih gospósk. Tudi šole bojo drugači osnovane. Vredništvo.

Matevž. Veš kaj, Juri? Danes sim take volje, de bi dal vsako mušico za kravo.

J. Si ga pa pil, kaj ne de?

M. Pil sim ga sicer poliček, pil; tode ne vino, ampak nekaj družiga mi danes tako veselje dela.

J. Morde si se za dobro vožnino pogodil? — ali konje skopo prodal? — ali zamenjal? — ali —

M. Ne ubijaj si glave, zakaj do sodniga dné tega ne vgameš. Poslušaj! Danes peljem težak težak voz skoz Gradiše. Ravno zraven verta deželniga poglavarja, v majhnim jarku mi obstoje vsi trije konji. Vpijem in pokam, pa vse zastonj. Zdaj obernem bič, — kar mi eden izmed štirih memo gredočih gospódv z roko nehati pomigne in unim trém nekaj po nemško reče. Vsi štirje k vozu stopijo — nisim vedil, kaj de bo, — se na vso moč vprejo in konji so z lahkoto potegnili. — Poglej, to me je tako ganilo, de bi bil od veselja gotovo vse zaporedama kušnil, ko bi bil le vedil, de bi se mi bili pustili.

J. Kaj taciga bi mi res ne bilo nikoli na misel prišlo. Lejte no, kolikokrat me je že pri enakih prilikah dosti kmetov zijalo, brez de bi se bil kdo kaj taciga zrajtal. —

Jez, ta poménik slišati, sim nalaš manjši korake delal in se nazaj oziraje postajal, prašam k njima pridši Matevža, če kteriga tistih gospódv pozná.

M. Ne poznam nobeniga ne; vender dobro pomnim, de so imeli vsi take belo-rudeče trakove na suknjah, kakor Vi. Uni pa, ki mi je bil mignil, konja ne udariti, mi še nazadnje pravi: „Nikar ne tepi konj brez sile, rajši drugikrat malo postoj, de se oddahnejo, sicer — te bomo v černe bukve dali.“ Slišal sim že nekaj od tistih černih bukev, tode mene ne boste va-nje dobili. Če bič obernem, konjem le zažugam, de bi raji potegnili. Ne tepem pa nobeniga, nar menj pa praméka.

Tako je prav — mu rečem. — To razodenje pa me je z nedopovedljivo radostjo napolnilo, kér sim zvedil: 1.) de so bili rečeni gospodje národní stražniki; 2.) de v njih sercih brez dvomenja prebiva miloserčnost do žival, vir miloserčnosti do ljudi; 3.) de oni tudi revniga kmeta ne zaničujejo, sicer bi se ne bili kmetiškimu vozaču tako postrežljivih skazali. Ali je morde kdo že slišal, de so gospodje kmetu voz riniti pomagali? Težko! — Kaj taciga zasluži gotovo, v zlate bukve priti; škoda de njih imén ne vémo. —

Stražniki! dragi bratje! — zakaj tako Vas smém zdaj imenovati — posnemajmo miloserčnost, ponižnost in postrežnost; po tem bomo pokazali, de smo v vsim korenjaki.

J. Navratil, národní stražnik.

Miloserčnost do otrók!

S temi versticami, ljubi bravci, vam oznanim žalostno prigodbo, ktera se je velikonočni pondeljik v Šiški poleg Ljubljane zgodila. Pisatelj tega je ob 6. zvečer ravno memo neke gostivnice šel, kjer se je deklice pri 6. létih na cesti prav blizo hiše igralo, kar en voz, na kterim je pijan kmet s svojo ženo in hlapcam sedel, skoz imenovano vas pridirja in se nanagloma prek te gostivnice zaverne, de ni deklice nič več časa imelo, se vogniti, in tako ubogi sircti kolesa čez obe nogi pridejo. Na moje vpitje se konj ustavi. Iz gostivnice pijan hlapec priletí, in namesto de bi ubogimu otroku pomagal, se je še z menoj prepiral, in togotil, de se otroci povsod pod nogami valjajo, ter v svoji divjosti še kerčmarico pokliče en polic vina kmetu na voz prinesiti. Pijan kmet na vozu pisatelju s pretepan žuga, in vsimu temu pa kerčmar venec sirovostina glavo postavi, kér sam pijan, mi prigovarja: de za otróka bi ne bilo nič škoda, kér ni zakonske matere! —

V serce me je zbolelo, take besede slišati; žalostin sim se od ondod podal. Pričijočim mestnim in kme-tiškim ljudem pa in svojim bravam prepustim presoditi: ali se tako govorjenje spodobi kristijanu? — Ali gosposka ne kaznuje taci pijancov, kateri ob nedeljah in praznikih, kader se velika množica ljudi vsih stanov blizo mesta na cesti prehaja, kakor divjaki se skozi vas vozijo, de se skorej ogniti ni mogoče? — Ali je povozen človek z nekimi goldinarji plačan, ki celo svoje življenje siromak ostane? — Ali nedolžen nezakonski otrok ni tudi božja podoba? — Ali ni zadosti revež, če dostikrat starišev ne pozna in brez praviga varha v divjosti rase, nobene domovine nima in tako ob vse spoštovanje pride. — Za take ljudi, ki tako ravnajo in govorijo, so černe bukve premalo, njih imé bi se moglo na černo tablo zapisati in na cerkvene vrata nabiti, de bi jih vsak človek poznal in se jih varoval. — P.

Novice.

Na Dunaji se je slovenski zbor vstanovil, kteriga predsednik je slavni Dr. Miklošič, njegov namestnik pa mnogospoštovani Dr. Hladnik; zboraj tajnik je iskreni Slovenec Globočnik. Ta zbor se „Slovenija“ imenuje.

Ravno ta zbor se pripravlja prošnje sestaviti, ktere bi se v imenu slovenskih deželá presvitlimu Cesarju predložile. De bojo pa te prošnje glas Slovincov, bo imenovani zbor sestavljene prošnje poprej po slovenskih deželah poslal, de se bojo rodoljubi podpisali.

Tudi v Ljubljani, kjer se je ljubezin do narodnosti in domačiga jezika živo vnela, se je začela narodna družba, slovenski zbor imenovana.

Ljubljanske politiške Novice bojo začele izhajati v začetku prihodnjiga mesca. Učeni Slován, gosp. Cigale, doveršeni pravnik, bo vrednik tega noviga slovenskiga časopisa.

Slišimo tudi, de bojo slovenske duhovske Novice v Ljubljani na svitlo prišle — in pa nov nemški politiški časopis. Bog le daj, de bi vse te Novice potem v resnici toliko prejemnikov imele, kolikor se zde obetanja sliši, de bi slovenšina veselo napredovala.

V Celji novorojene nemške Novice so Slovincam „tern v péti.“

Móst pod Šmarno Goro.

Marsikteri je dandanašnji jél misliti, de vse dozdane zavéze jenjujejo, in tako se tudi sliši, de ljudjé mostovine na mostu pod Šmarno Goro radi ne odrajtujejo. — Vse krive misli moramo zdaj zatirati, ako se hočemo vrdne storiti dobrót noviga vladanja, in zato vam povémo, zakaj de je zadobila Smeledniška grajšina pravico, na iménovanim móstu mostovino pobirati.

Kar ljudjé pomnijo, je bila v tém kraji, kjer zdaj most stoji, ladja pripravljena, po kateri so se ljudjé, živina in vprége (vozovi) čez Savo prepeljevali, zato se še zdaj ta kraj imenuje „na brodu.“ Smeledniška grajšina je letó ladjo oskerbovala in popravljevala, zato je pa tudi pravico imela, brodnino pobirati in ta pravica je bila tako ugotovljena, kakor druge grajšinske pravice. Ali kako je bilo nerodno in tudi nevarno, posebno ob času povodni, na ladji se prepeljevati, vsak dobro vé, kateri je skušal; zraven téga je bilo pa za brodnino potreba tolikajn več plačevati, kolikor so bili brodniki bolj nesramni.

Gospod baron Lazarini, vlastnik Smeledniške grajšine, za vse občno koristne napráve vnéti gospod in verli domorodec, so za polajšanje popotnikov in za odvernjenje nevarnosti, v létu 1844 čez Savo móst naredili, kteriga je še vsak odkritoserčno pohvalil. De na-

prava in popravlanje tako velikiga mostú več potroškov potrebuje, kakor naprava in popravlanje ene ladje, vsak sam dobro vé, in vender se ni za mostovino več plačila tirjalo, kakor za poprejšnjo brodnino in zato je c. k. dvorna pisarnica po ukazu 24. grudna léta 1840 štev. 39141 Smeledniški grajšini napravo noviga mostú čez Savo pod Šmarno Goro dovolila in sledéčo tarifo poterdila: od vozniga ali prostiga velikiga živinčeta po 6 kraje. od maliga živinčeta po . . . . . 1 „ od peš človeka po . . . . . 1 „

Dajale so sicer nektere soséske v oblizji imenovana brodu namésto brodnine vsako léto nekako béro v žitu — ali vse te soséske so takrat, ki se je novi most nerédil, dovolile, de je béra jenjala, in so se zavezale, za naprej ustavljeno mostovino v denarjih odrajtevat.

Kako more tedaj kdo misliti, de bi bila zdaj mostovina odjénjala? Kdo bo most popravljaj, če ne bo védnih prihodikov?

Ne motite se — in odrajtujte radovoljni opravke, ki le vam v prid prihajajo.

Kako bomo konstitucíjo po slovensko imenovali?

Na vprašanje 14. lista nam je nar več Slovincov odgovorilo: de naj bi tudi mi konstitucíjo po izgledu družih Slovanov ustav ali pa ustavo imenovali, kér „ustava“ se tudi prileže nekako enakimu pomenu „postava.“ Besede „sovlada“ ni dosihmal nihče poterditi hotel, kér sovlada práv za práv pomeni Mit-Regentschaft, kar je pa kaj družiga, kot konstitucija. Gospod Jernej so nam iz Štajarskiga pisali, de tudi ondotno deželno poglavarstvo (v slov. prevodu) besedo ustav rabi, in de je malo kmetov v spodnjim Štajarskim, ki bi te besede ne razumeli.

Kakošne druge besede nam dosihmal nihče ni oznanil. Potem takim je tedej beseda ustav ali ustava od nar več strani poterjena. — Akoravno se nam nič kaj pripravna ne zdí, se vender ne branimo te besede v Novice vpeljati, dokler se kakošna druga ne zvé, ktera bi bolj poterjena bila. V taci rečéh se vredništvo ničesar prilastiti noče: občinstvo naj razsodi!

Današnjimu listu je pridjano ustavno pismo našiga presvitliga Cesarja, v kterim so splošne postave podarjene nove vladíje razglašene. Brali boste v teh postavah, de se bo še veliko rečí v deržavnim zboru prevdarjalo, predin se bojo mogle vse postave posamesno dati in vpeljati. Veselimo se, de so nam presvitli Cesar tako svobodno podlago ustave dali — slava Ferdinandu milimu! Pa spoznajmo tudi, de se obširno izdeljanje nove vladíje ne more venim hipu zgoditi, in de tudi naši poslaniki na deržavni Dunajski zbor bojo mogli umni, prebrisani in zaupanja vredni možje in verli domorodeci biti, de se bojo za prid svoje domovine serčno potegovali. Vredništvo.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	29. Maliga travna.	25. Maliga travna.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	19	2	22
1 » » banaške	2	20	2	23
1 » » Turšice	—	—	1	30
1 » » Soršice	—	—	1	57
1 » » Rēži	1	40	1	45
1 » » Ječmena	—	—	1	34
1 » » Prosa	1	37	1	42
1 » » Ajde	—	—	1	30
1 » » Ovsa	—	57	—	51